

Motion till riksdagen 2020/21:2047

av **Teres Lindberg m.fl. (S)**

Förbättrade villkor för nämndemän

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att förbättra villkoren för nämndemän och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Självständiga och opartiska domstolar är en förutsättning för ett välfungerande demokratiskt samhälle. Domstolarna besitter en stor makt och många av deras beslut kan vara mycket ingripande för den enskilde.

Allmänhetens förtroende för rättskipningen är av stor vikt och själva syftet med nämndemannasystemet är att ge medborgarna inflytande och insyn i den dömande verksamheten då nämndemännen är representant för Sveriges befolkning och bidrar med insyn i domstolarnas verksamhet. Det är en grundpelare i vår demokrati.

En nämndeman har samma ansvar för domstolens avgörande som juristdomaren. Nämndemännen röstar därmed om alla frågor som hör till avgörandet av målet och har rätt att reservera sig mot en dom eller ett beslut. Precis som juristdomaren är en nämndeman skyldig att följa lagen i den dömande verksamheten. Du får inte heller låta dig påverkas av dina politiska åsikter. Nämndemannauppdraget är ett opolitiskt uppdrag, även om nämndemän nomineras av de politiska partierna.

Nämndemännen arvoderas i dag med ett heldagsarvode som inte på långa vägar motsvarar den arbetsinsats som krävs av dem. Arvodena har varit oförändrade sedan 2007. Arvodet bör reformeras för att motsvara den arbetsinsats som uppdraget innebär. En nämndeman har rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst men när den betalas ut ingår ingen semesterersättning och inte heller kompensation för inbetalning till tjänstepensionen. Det är inte acceptabelt.

I spåren av ökad kriminalitet ökar också hat och hot mot domstolar och tjänstgörande nämndemän. För anställda inom rättsvårdande myndigheter finns omfattande program för att hantera hat, hot och psykisk påfrestning, men nämndemännen förväntas klara sig

på egen hand. Det ska vara en självklarhet att nämndemännen ska omfattas av säkerhets-
skyddet.

Arbetsbördan i domstolarna har kraftigt ökat de senaste åren. Domstolsverket konstaterar att den höga arbetsbelastningen har lett till en sämre arbetsmiljö i domstolarna. Domstolsverkets senaste prognos över antalet brottmål visar på en ökning med 15 procent mellan 2018 och 2022.

Mot den bakgrunden är det oroande att antalet nämndemän från och med nästa år blir ungefär lika många som hittills. Det är rimligt att nämndemännens arbetsvillkor förbättras och arvoden och ersättningar måste höjas så att vi framgent kan garantera ett välfungerande nämndemannasystem.

Teres Lindberg (S)

Anders Österberg (S)

Dag Larsson (S)

Mattias Vepsä (S)

Thomas Hammarberg (S)

Annika Strandhäll (S)

Lawen Redar (S)

Sultan Kayhan (S)